

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 512/2025-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Libušou Dočkalovou, advokátkou, Lachova 32, Bratislava, proti postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-5C/69/2015 a Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 9Co/118/2023 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-5C/69/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-5C/69/2015 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 23. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupmi mestského súdu a krajského súdu v označených konaniach. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.
2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 512/2025-19 z 11. septembra 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Sťažovateľ podal 15. mája 2015 pôvodne na Okresnom súde Bratislava I žalobu o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy. Prvé pojednávanie nariadené na 23. jún 2017 bolo zrušené na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa. Zrušené boli aj ďalšie tri pojednávania, a to z dôvodov na strane žalovaného, resp. zákonného sudcu. Prvé pojednávanie vo veci bolo vykonané 14. septembra 2018. Po ďalších piatich vykonaných pojednávaniach okresný súd 12. apríla 2023 vyhlásil rozsudok. Sťažovateľ podal 24. novembra 2023 odvolanie proti rozsudku.
4. K odvolaniu podal žalovaný vyjadrenie 28. júla 2023. Na základe žiadosti sťažovateľa z 30. októbra 2023 mestský súd opätovne doručil napadnutý rozsudok elektronicky do vlastných rúk právneho zástupcu sťažovateľa (23. novembra 2023, pozn.) z dôvodu pôvodne nesprávneho elektronického doručenia. Repliku sťažovateľa z 2. novembra 2023 zaslal žalovanému, ktorý sa k nej vyjadril 4. decembra 2023. Dňa 14. decembra 2023 bol spis predložený krajskému súdu. Ďalšie vyjadrenie žalovaného doručené 31. januára 2024 zaslal mestský súd 12. februára 2024 krajskému súdu. Toto vyjadrenie bolo sťažovateľovi zaslané 26. februára 2024, ku ktorému sa už nevyjadril.
5. Krajský súd 17. marca 2025 oznámil termín verejného vyhlásenia rozsudku na 27. marec 2025. Dňa 26. marca 2025 sťažovateľ doručil mestskému súdu späťvzatie žaloby. Na termín verejného vyhlásenia rozsudku sa žiadna zo strán sporu nedostavila. Vzhľadom na návrh sťažovateľa krajský súd rozsudok nevyhlásil, ale 28. marca 2025 vyzval žalovaného na vyjadrenie k späťvzatiu žaloby. Dňa 2. apríla 2025 doručil žalovaný svoje nesúhlasné vyjadrenie.
6. Dňa 30. apríla 2025 krajský súd rozhodol tak, že pripustil späťvzatie žaloby, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, konanie zastavil a žalovanému priznal voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov prvoinstančného aj odvolacieho konania v plnom rozsahu. Spis bol vrátený mestskému súdu 11. júna 2025. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s uznesením krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2025. Mestský súd uznesením z 19. septembra 2025 rozhodol

o výške náhrady trov konania. V ten istý deň bolo predmetné uznesenie doručované stranám sporu. Uznesenie o výške trov konania sťažovateľ napadol sťažnosťou.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podľa sťažovateľa došlo v jeho veci k porušeniu označených práv z dôvodu zbytočných prietahov. Tie boli spôsobené aj z dôvodu viacerých zmien zákonného sudcu. Po dobu 10 rokov od podania žaloby nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Prvoinštančný súd vykonával dokazovanie takmer 8 rokov, pričom pred vyhlásením rozsudku po zmene zákonného sudcu došlo k zmene vysloveného predbežného právneho posúdenia novým sudcom bez akejkoľvek kauzálnej súvislosti. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo o späťvzatí žaloby rozhodnuté a spis sa nachádzal na krajskom súde. Sťažovateľ 11. apríla 2025 podal sťažnosť na prietahy v namietanom konaní.

8. Po právnej stránke patrí jeho vec k štandardnej agende všeobecných súdov. Stav po podaní žaloby a odvolania nemožno pripísať ani na ťarchu faktickej zložitosti veci. Sťažovateľ sa žiadnym spôsobom nepričinil o prietahy v namietanom konaní. Tie boli spôsobené nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou mestského súdu.

III.

Vyjadrenie súdov a replika sťažovateľa

9. V podaní doručenom ústavnému súdu 7. októbra 2025 mestský súd uviedol priebeh konania od podania odvolania sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu. Zastáva názor, že v tomto štádiu konania mestský súd postupoval plynule a bez prietahov. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa o predĺžení konania z dôvodu odročovaní pojednávaní je toho názoru, že sťažovateľ mal možnosť svoje výhrady týkajúce sa postupu súdu prvej inštancie namietať počas napadnutého konania. Postup, keď sťažovateľ namieta minulé prietahy konania po realizovaní späťvzatia žaloby a zastavenia konania, vyznieva účelovo.

10. V podaní doručenom ústavnému súdu 15. októbra 2025 predseda krajského súdu popísal priebeh konania po predložení spisu. Zastáva názor, že z dôvodu späťvzatia žaloby sťažovateľa ešte pred podaním ústavnej sťažnosti a následne zastavením konania nedochádza k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú.

11. V rámci repliky sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 14. novembra 2025 uviedol, že mestský súd a krajský súd sa vo vyjadreniach sústredili iba na fázu skončenia napadnutého konania. Rozhodujúce skutočnosti svedčiace o prietahoch v konaní ako celku nechali bez povšimnutia. Ich závery nie sú komplexné a sťažovateľ ich vníma ako parciálne so snahou súdov vyvinúť sa zo zodpovednosti za vzniknuté prietahy. Prehliadajú celkovú dĺžku napadnutého konania a jeho predmet. Sťažovateľovi nemožno zazlievať, že po 10 rokoch trvania napadnutého konania žalobu o ochranu osobnosti už nepovažoval z hľadiska jeho dotknutého práva za dostatočne účinnú. Nedostatky súdov už vymedzil v ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

15. Predmetom napadnutého konania je žaloba o uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti. Ide o vec, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke nie je zložitým konaním. Určitý stupeň faktickej zložitosti súvisí s potrebou rozsiahlejšieho dokazovania na preverenie skutočností uvedených v žalobe. Ústavný súd už v minulosti poukázal na skutočnosť, že v konaniach o ochranu osobnosti často dochádza k predĺženiu konaní kvôli skutkovej náročnosti sporov (III. ÚS 198/04, II. ÚS 522/2023). Na túto okolnosť ústavný súd prihliadol pri určení primeraného zadosťučinenia. Doterajší priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti veci.

16. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľa, tento aspekt sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nerozvinul. Možno však bez ďalšieho prisvedčiť, že predmet posudzovaného konania nie je časovo zvlášť prioritizovaný (napr. III. ÚS 688/2024). Pre vyhodnotenie tohto kritéria nemožno opomenúť skutočnosť, že sťažovateľ svoju žalobu, konanie o ktorej z pohľadu prietahov podrobuje kritike, vzal 26. marca 2025 (necelý mesiac pred podaním tejto ústavnej sťažnosti) v celom rozsahu späť.

17. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd v napadnutom konaní nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré by významnejšie prispelo k jeho predĺženiu. Právny zástupca sťažovateľa v jednom prípade spôsobil odročenie pojednávania (nariadené na 23. jún 2017), čo však v okolnostiach danej veci nemalo významný vplyv na predĺžení konania. Na druhej strane nemožno opomenúť skutočnosť, že sťažovateľ

sa o svoju vec riadne nestaral, nepodal sťažnosť predsedovi okresného súdu na zbytočné prietahy v konaní. Sťažovateľ až 11. apríla 2025, teda až potom, ako zobral žalobu späť, keď bola jeho vec predmetom odvolacieho konania, podal predsedovi mestského súdu sťažnosť na prietahy. Na uvedené nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní finančného zadostučinenia.

18. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím hodnotiacim kritériom, teda postupom mestského súdu a krajského súdu v napadnutom konaní. Poukazuje predovšetkým na to, že celkové trvanie tohto konania presahujúce 10 rokov sa vzhľadom na povahu veci už samo osebe javí ako neprimerané. Čo sa týka samotného postupu mestského (okresného) súdu, ústavný súd zistil, že konanie bolo poznačené zbytočnými prietahmi v dôsledku nečinnosti a neefektívnej činnosti súdu prvej inštancie. Je zrejmé, že celková dĺžka konania pred mestským súdom bola významne ovplyvnená viacnásobnou zmenou zákonného sudcu (celkove päťkrát). Ústavný súd v počiatočnom štádiu napadnutého konania identifikoval dlhšie obdobie nečinnosti v trvaní 11 mesiacov (od marca 2016, keď bolo doručené vyjadrenie žalovaného, do 1. februára 2017, keď bolo nariadené pojednávanie), počas ktorého okresný súd nevykonal žiadny relevantný úkon vedúci k rozhodnutiu veci. Prvé pojednávanie vo veci sa konalo 14. septembra 2018, teda až po viac ako 3 rokoch po podaní žaloby. V napadnutom konaní bolo vykonaných sedem pojednávaní. V období od júla 2017 do januára 2023 bolo trinásť nariadených pojednávaní zrušených, a to päť z dôvodov na strane zákonného sudcu, štyri z pandemických dôvodov, jedno na základe žiadosti sťažovateľa a tri na základe žiadosti žalovaného. Niektoré jednotlivé pojednávania boli nariaďované vo väčších časových rozostupoch.

19. Ústavný súd najmä s prihliadnutím na zjavne neprimeranú dĺžku konania pred mestským súdom, ako aj na zistené obdobia nečinnosti či nesústreďenej činnosti v postupe mestského súdu dospel k záveru, že v konaní vedenom pod sp. zn. B1-5C/69/2015 došlo k zbytočným prietahom ústavnej intenzity, preto rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Po zhodnotení postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že tento postupoval bez prietahov. Je potrebné brať na zreteľ aj čas nevyhnutný na štúdium spisového materiálu obstaraného prvoinštančným súdom, ako aj na skutočnosť, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustný riadny opravný prostriedok a odvolací súd vec právoplatne uzatvára. Vnímajúc dĺžku samotného napadnutého postupu krajského súdu, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľom označeným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavovala (ku dňu rozhodnutia krajského súdu) 16 mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia nie je neúnosná, resp. v rozpore so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 587/2023, III. ÚS 215/2024). V dôsledku toho ústavný súd prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti smerujúcej proti krajskému súdu nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

21. K námietke porušenia základného práva v zmysle čl. 47 charty ústavný súd uvádza, že okrem toho, že druhá veta tohto článku obsahujúca právo na prejednanie veci v primeranej lehote obsahovo zodpovedá čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa tento článok charty aplikuje v prípade, ak sa prejednávaná vec týka práva Európskej únie, resp. sa v nej aplikuje právo Európskej únie

(III. ÚS 141/2011, IV. ÚS 398/2013, III. ÚS 13/2021, IV. ÚS 166/2021), čo z predmetu posudzovaného konania nevyplýva. Predmetom konania, v ktorom podľa sťažovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 47 charty, bola ochrana osobnosti. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ustanovenie čl. 47 charty nie je na vec sťažovateľa aplikovateľné *ratione materiae*, preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne rozhodnuté o výške trov konania, konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur, čo odôvodnil všeobecne neprimeranou dĺžkou napadnutého konania, právnou neistotou a pocitom bezmocnosti.

24. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je reparácia nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02).

25. Subjektívna nemajetková ujma plynúca zo strádania z právnej neistoty predĺžovanej prietahovým správaním súdu, ktorá by mala byť základom pre záver o vyhovení ústavnej sťažnosti v časti požadovaného finančného zadosťučinenia, nie je podľa názoru ústavného súdu v posudzovanej veci dostatočne preukázaná. Dôvodom je význam sporu pre sťažovateľa a jeho pasivita v obdobiach nečinnosti prvoinštančného súdu. Na druhej strane však celková neprimeraná dĺžka trvania namietaného konania a preukázané obdobie nečinnosti a neefektívnej činnosti mestského súdu odôvodňujú, aby bolo sťažovateľovi priznané primerané finančné zadosťučinenie 1 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti jeho nároku nebolo vyhovené.

VI. Trovy konania

26. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právnej zástupkyne (bod 4 výroku tohto nálezu).

27. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta (ktorý nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty, pozn.) v celkovej výške 771,68 eur, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur). Za úkon vyjadrenie k stanoviskám mestského súdu a krajského súdu ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahuje žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu